Додатковою проблемою є відсутність активного ринку для оцінки таких активів за справедливою вартістю, що обмежує можливості їх переоцінки та коректного відображення у звітності.

Впровадження у національну практику підходів, подібних до МСБО 38 «Нематеріальні активи» [2], дозволило б підвищити якість фінансової інформації, забезпечити відображення реальної інтелектуальної вартості підприємства та сприяти розвитку інноваційної економіки України.

Таким чином, створення методичних рекомендацій щодо документального підтвердження витрат на розробку, системи внутрішнього контролю за процесом створення нематеріальних активів і визначення об'єктивних критеріїв оцінки – є необхідними кроками для удосконалення бухгалтерського обліку у цій сфері.

*Список використаних джерел*

1. НП (С)БО 8 «Нематеріальні активи». Наказ Міністерства фінансів України від 18 жовтня 1999 р. № 242, 2015. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99#Text (дата звернення: 09.11.2025).

2. МСБО 38 «Нематеріальні активи». URL: https://mof.gov.ua/storage/files/IAS-38_ukr_2016.pdf (дата звернення: 09.11.2025)

## Сучасні тенденції розвитку фінансового обліку в Україні

Оляднічук Н.В., к.е.н., доцент,
Уманський національний університет

Фінансовий облік є однією з основних функцій управління підприємством, що забезпечує формування достовірної, повної та своєчасної інформації про фінансовий стан і результати діяльності. В умовах інтеграції України у світовий економічний простір та цифрової трансформації господарських процесів система фінансового обліку зазнає суттєвих змін. Зростає роль автоматизованих інформаційних систем, міжнародних стандартів фінансової звітності та електронного документообігу. Актуальність дослідження зумовлена

потребою у переосмисленні підходів до ведення обліку, удосконаленні його методології та забезпеченні прозорості фінансової інформації для користувачів різних рівнів.

Сучасні проблеми та виклики розвитку фінансового обліку в Україні проявляються у фрагментарності законодавчої бази, недостатньому рівні автоматизації в малих підприємствах та цифровій грамотності бухгалтерів, відсутності єдиної стратегії цифрової трансформації бухгалтерської професії. Крім того, воєнні дії в Україні створили додаткові ризики для фінансової звітності: порушення ланцюгів постачань, втрати активів, необхідність оцінки збитків і коригування облікових даних в умовах невизначеності та надзвичайних ситуацій.

Канцедал Н. А., Пономаренко О.Г. досліджують значення фінансового обліку у вирішенні проблем соціальної, економічної та екологічної відповідальності підприємств. На переконання науковців «інформаційні дані фінансового обліку можуть використовуватися для ідентифікації доказів у процесах «зеленої й соціальної кримінології», орієнтованих на визначення реальних параметрів екологічної шкоди, шкоди для суспільства унаслідок бізнеспроцесів конкретного господарюючого суб'єкта» [1, с. 62]. Жук В., Замлинський В., Дяченко О., досліджуючи роль бухгалтерського обліку, стверджують, що «сучасна економіка дедалі більше оперує цифровими технологіями, що зумовлює трансформацію усіх сфер господарської діяльності, зокрема й облікової. Облік є інформаційною ретроспективною і перспективною базою, першоджерелом стратегії соціально-економічного розвитку та комунікаційною мовою» [2, с. 32]. Досягнення необхідного рівня конкурентної стратегії підприємства, економічної безпеки підприємства вимагає постійного моніторингу, контролю, оцінки і аналізу ризиків, які впливають на діяльність та розробку на цій основі заходів задля їх ліквідації, виконавцями чого і є бухгалтери. Саме тому, вважають Жук В., Гринявський С., Нагірська К., «необхідно дослідити сутність професійного судження бухгалтера в контексті стратегічного управлінського обліку в сучасній вітчизняній практиці, оскільки

стратегічні показники повинні бути не тільки економічними, а відповідати конкретним критеріям бізнесу» [3, с. 34].

Розвиток фінансового обліку в Україні тісно пов’язаний із гармонізацією національних стандартів бухгалтерського обліку з міжнародними. Важливим кроком у цьому напрямі є впровадження Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ), що забезпечують співставність і прозорість фінансових даних. Проте проблемним залишається питання адаптації міжнародних стандартів до потреб малого та середнього бізнесу, оскільки їх застосування потребує додаткових ресурсів, програмного забезпечення та високої кваліфікації облікових працівників.

Цифровізація обліку в Україні передбачає перехід від традиційних паперових форм до інтегрованих систем збору, зберігання й аналізу даних. Автоматизація облікових процесів здійснюється через впровадження ERP-систем, що дозволяють забезпечити взаємозв’язок між бухгалтерськими, управлінськими та аналітичними підсистемами. Використання технологій Big Data, AI та хмарних сервісів дозволяє підприємствам оперативно обробляти великі обсяги інформації, прогнозувати фінансові результати та знижувати ризики.

Зміна технологічного середовища зумовлює потребу у формуванні нового типу бухгалтера – аналітика, який володіє не лише знаннями бухгалтерського обліку, а й аналітичною роботою з цифровим матеріалом. Сучасний бухгалтер має розуміти принципи роботи автоматизованих систем, вміти аналізувати дані, використовувати інструменти візуалізації інформації, а також володіти базовими знаннями програмування для автоматизації облікових процедур. Також зростає роль професійного судження бухгалтера, особливо у питаннях оцінки активів, формування резервів майбутніх витрат і платежів, визначення справедливої вартості, переоцінки активів та зобов’язань тощо. Це вимагає розвитку критичного мислення, аналітичних здібностей та високого рівня етичної відповідальності фахівця обліково-аналітичного профілю.

Вирішення проблемних питань та проєктування тенденцій розвитку фінансового обліку в Україні визначається наступними стратегічними напрямками:

- повна цифровізація облікових процесів (впровадження електронних первинних документів, автоматичне формування звітності);
- інтеграція підсистем фінансового та управлінського обліку (створення єдиної бази даних);
- розширення аналітичних функцій обліку (застосування новітніх технологій аналітичного опрацювання обліково-економічної інформації);
- посилення ролі внутрішнього контролю та аудиту через автоматизовані системи перевірок;
- систематичне підвищення кваліфікації та покращення професійних навичок бухгалтерів, контролерів, аналітиків, аудиторів, керівників усіх рівнів управління.

Такі зміни сприятимуть підвищенню прозорості бізнесу, зміцненню інвестиційної привабливості та довіри до фінансової звітності українських підприємств.

Таким чином, сучасні тенденції розвитку фінансового обліку в Україні свідчать про його активну трансформацію під впливом цифрових технологій, глобалізації та міжнародних стандартів. Основними орієнтирами вдосконалення облікової системи є автоматизація, аналітичність, інтегрованість і прозорість фінансової інформації. Подальший розвиток галузі залежить від здатності підприємств адаптуватися до цифрових інновацій, підвищувати кваліфікацію персоналу та розвивати професійні компетенції, необхідні для роботи в умовах економіки знань.

*Список використаних джерел*

Канцедал Н. А., Пономаренко О. Г. Інформаційна роль фінансового обліку у вирішенні проблем соціальної, економічної та екологічної відповідальності підприємств / Бухгалтерський облік як наука; від основ до наукової картини світу

[колективна монографія] / за заг. ред. В. Я. Плаксієнка. Київ: «Центр учбової літератури», 2021. С. 53-63.

Жук В., Замлинський В., Дяченко О. Роль бухгалтерського обліку у становленні економічної науки. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки.* 2023. № 3(318). С. 29-33. DOI: https://doi.org/10.31891/2307-5740-2023-318-3-4

Жук В., Гринявський С., Нагірська К. Стратегічне судження бухгалтера. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки.* 2021. Том 4, № 28. С. 31-37. DOI:https://doi.org/10.29038/2786-4618-2021-04-31-37.

## Теоретичні засади цифровізації бухгалтерського обліку в агробізнесі

Поліщук О.М., к.е.н., доцент
Уманський національний університет

Цифрова трансформація є фундаментальною передумовою економічного зростання України. Стрімка інтеграція інформаційно-комунікаційних технологій у всі сфери діяльності, а також загальна діджиталізація інформаційного середовища, вимагають модернізації облікових і податкових систем. Це, у свою чергу, зумовлює зростання потреби в цифровізації обліку, зокрема на підприємствах аграрного сектору.

Бухгалтерський облік у сучасних економічних реаліях відіграє роль ключового інструменту для ухвалення ефективних рішень та зміцнення конкурентних позицій підприємств. Його основне призначення полягає у забезпеченні керівництва релевантною інформацією для оцінювання поточного становища, стратегічного планування та операційного контролю. В умовах цифрової трансформації та інтенсивного розвитку інформаційних технологій управлінський облік значно посилює свій потенціал через інтеграцію із сучасними обліковими системами. Ці цифрові системи забезпечують моніторинг